

Kowanówko_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	obornicki	
Gmina	Oborniki	
Miejscowość	Kowanówko	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	22.11.2013 r.	Miejsce wykonania	Dom informaterek
Czas trwania	01 h 38 min	Forma i wielkość	Plik audio, 135 MB
Przeprowadzający	M.B.	Komentarz	W wywiadzie brały udział jeszcze dwie osoby – Informator 2, Informator 3

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
OB_KK_001	K	87 lat		
Informator 2	K	58 lat		
Informator 3	K	Brak informacji		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Informator 2: Kowanówko
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	<p>Informator 2: Kowanówko Stare</p> <p>Kowanówko</p> <p>Kowanówko Floryda, na Florydzie, tam się zaczęli budować bogaci ludzie</p> <p>Informator 2: Miłowody - dawna część Kowanówka w której znajdował się szpital dziecięcy, obecnie w części budynku znajduje się szkoła specjalna, pozostała jest wystawiona na sprzedaż.</p> <p>Dom Słońca - mieszkało tam kilka rodzin, może dlatego tak się nazywał, bo nie miał tego dachu.</p> <p>OB_KK_001: miał tam kiedyś letników, zarządzał tam, jak byłam mała.</p> <p>Informator 2: Lasek- mały obszar z drzewami w Kowanówku, ma tutaj powstać kaplica podlegająca pod parafię św. Józefa w Obornikach, mają tu odbywać się msze, żeby ludzie nie musieli chodzić na mszę do Obornik. Obecnie msze w Kowanówku odbywają się w świetlicy o godzinie 9 rano w niedzielę, święci się potrawy wielkanocne. Krzyż, kielich, obrus i księgi są wyciągane z szafy na czas mszy.</p>
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	<p>OB_KK_001: Stawek-staw na ulicy Malinowej, tam było kiedyś źródelko, nie było cudowne, żaby tam były.</p> <p>Informator 2: ale woda tam była czysta</p> <p>Są lasy jak się idzie na Rożnowice, tam się chodzi na grzyby.</p> <p>OB_KK_001: I tam są te groby, Niemcy tam Polaków zabijali. Teraz są tam dwie msze do roku odprawiane.</p>

	Informator 2:Ludzie tam chodzą, dbają o te groby OB_KK_001: Nawet pacjenci ze szpitala kardiologicznego chodzą tam zwiedzać
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Informator 2: Nie ma takich drzew, ani kamienia.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Informator 2: Kowanówko-tak się mówi na mieszkańców Kowanówka OB_KK_001: Bambry-tak się kiedyś mówiło na Polaków, gospodarzy, którzy mieli gospodarstwa.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	OB_KK_001: Oborniczanie-mieszkańcy Obornik.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	Brak informacji
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p> <p>Informator 2:jest zabawa w świetlicy, ale nie chodzę, to nie wiem jak to teraz wygląda. Kiedyś chodziłam, jak miałam 30 lat, był zespół muzyczny i tańce, nie było kiedyś konkursów. Teraz pani sołtys organizuje dwie zabawy, jedna dla dzieci, druga dla starszych.</p> <p>W domu nie robimy lania wosku.</p>
2.	<p>św. Marcina/11 listopada</p> <p>Informator 2: Były rogaliki marcinkowskie, kawkę sobie piłyśmy no i oczywiście flaga wisiała. Rogale kupujemy tutaj w sklepie, w Gryniku, dawniej Kropce. Lubimy rogalie z czarnym makiem.</p> <p>Kiedyś robiłyśmy w domu rogalie. Bardzo dobre są. Kiedyś mówiło się, że święty Marcin siwym koniem przyjechał, jak był przymrozek.</p>
3.	Adwent OB_KK_001: Kiedyś wiara pościła, jadło się gzik pyry, jajka,

		<p>gotowane, smażone. Teraz to każdy według swojego uznania.</p> <p>Informator 2: My w piątek mięsa nie jemy, ale to cały rok. Piątek jest dniem postnym.</p>
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	<p>Informator 2: Na Mikołaja do butów wkładamy prezenty, wszystkie trzy dostajemy prezenty. Buciki są wystawione, wyczyszczone. Ja dostaję podwójnie prezenty, bo urodziłam się 6 grudnia. Czyhamy, która śpi i wkładamy te prezenty. Dajemy tam sobie drobne prezenty, słodyczne.</p> <p>Teraz będę miała 50 lat.</p> <p>OB_KK_001: to będziesz miała potrójne prezenty.</p> <p>Informator 3: Czekolada</p>
5.	Wigilia	<p>OB_KK_001_A: Na Wigilię jest karp pieczony, śledziki, mama sobie makiełki robi.</p> <p>Informator 3: Pierogi</p> <p>OB_KK_001: Kapusta z grzybami, pierogi z grzybami, sos grzybowy i ziemniaki. Musi być 12 potraw</p> <p>Informator 2: Choinka zawsze była ubierana w dzień Wigilii, ale teraz ubieramy tak 3 dni przed. Rozbieramy ją ok. 6 stycznia, ale tak, żeby była do kolędy,</p> <p>OB_KK_001: Właściwie powinna być do 2 lutego.</p> <p>Informator 2: Choinka jest kolorowa, są światełka, bombki, łańcuchy pióropuszone, gwiazdki.</p> <p>OB_KK_001: Na pasterkę chodzimy do kościoła św. Józefa do Obornik, to jest nasza parafia.</p> <p>Informator 2: Teraz same przynosimy prezenty, kiedyś były gwiazdory, trzeba było paciorek powiedzieć, uklęknąć.</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	<p>OB_KK_001_A: W pierwszy dzień wyprawiam imieniny.</p> <p>W Drugi dzień jedziemy do siostry do Maniewa. To są dni rodzinne.</p>
7.	Sylwester/Nowy Rok	<p>Informator 3: Szampan.</p> <p>OB_KK_001: czekamy na północ i pijemy szampana</p> <p>OB_KK_001_A: nigdzie nie wychodzimy, bramy wystawiają,</p>

		teraz to raczej zanika. Kiedyś nam bramę do Lasku wystawili, śnieg ja zasypał i jej szukałyśmy. Teraz mamy tak zamontowaną, że nam nie wystawia
8.	Trzech Króli	<p>OB_KK_001: Chodzą trzej królowie, dzieci, przebierańcy. Jeden król, diabeł i baba.</p> <p>Informator 2: Kolędę zaśpiewają, słodycze dostają i idą dalej. Teraz więcej jest ten Halloween. Przychodzą dzieci, a później pannice. Też dostają słodycze, jednego roku nie dostali i był psikus-jajkiem nam w dom rzucili.</p> <p>OB_KK_001: A skąd to przyszło?</p> <p>Informator 2: Zza granicy.</p>
9.	Kolędnicy	<p>Informator 2: Ksiądz po kolędzie przychodzi, co drugi rok. Ktoś jest wytypowany i tam ksiądz się zatrzymuje, robią dla niego poczęstunek.</p>
10.	MB Gromniczej	<p>OB_KK_001: Idzie się gromnicą do kościoła. W razie choroby ją się używa, jak ktoś umrze. Zapalamy ją w czasie burzy, stawiamy ją na stół. Kiedyś nawet obrazy w oknie stawiali. Modlimy się.</p> <p>A jak ksiądz to chorego idzie, to się wychodzi z gromnicą na próg po księdza.</p>
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	<p>Informator 2: Są zabawy organizowane, ale to z panią sołtys musiałaby porozmawiać. My nie uczestniczymy, ale ludzie organizują prywatki. Nie udzielamy się, bo nie ma czasu.</p> <p>OB_KK_001: Kiedyś szło się do Rożnowa. Akordeon był, bęben, skrzypce, trąbka. Ładniej było kiedyś jak teraz, ludzie się lepiej bawili, ale teraz to ino bójki.</p> <p>W Rożnowie latem i zimą były zabawy. Były te rumle w świetlicy, a teraz nie ma nic.</p> <p>Informator 2: w tłusty czwartek trzeba paczka zjeść, żeby mieć szczęście. teraz się kupuje. Kiedyś się do jednego paczka ziemniaka wkładało, i jak go ktoś dostał, to szczęście go omijało.</p>

12.	Topienie Marzanny	Teraz nie ma tego zwyczaju. Kiedyś dzieci topiły, jak tu szkoła była i szpital dziecięcy.
13.	Środa Popielcowa	OB_KK_001: Szyje się worki z popiołem i się wiesza. Kiedyś to bez worka do pracy nie poszłam, najwięcej się lekarzom wieszało w szpitalu w Miłowodach. Teraz jakby komuś się powiesiło, to by się obraził.
14.	Śródpoście	OB_KK_001: Je się chleb z marmoladą, śledziem, kielbasy nie wolno. Jak jest ścisły post to tylko obiad jemy. A kiedyś to się chleb z olejem rzepakowym, słonecznikowym jadło. Kiedyś były zakazy w śródpościu, nie można było pić, chodzić na zabawy.
15.	Niedziela Palmowa	OB_KK_001: My mamy palmę. Informator 2: my nie lubimy tych kolorowych, tylko bażki bierzemy z bukszpanem, z wstążeczką żółtą. Później stawia się ją na stole. I nie wolno jej później wyrzucić, tylko trzeba ją spalić.
16.	Triduum Paschalne	OB_KK_001: za dzieciaków to ciężnie palili, święcili wodę w kościele i brało się ją do domu, święciło się pokoje. W chorobie się tę wodę używało. A ciężnie chyba się wtykało w ogródku. Teraz jak ksiądz przychodzi do nas w pierwszy piątek miesiąca, to ja córce czoło tą wodą przemywam.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	Informator 2: w koszyczku wielkanocnym są jajka, szynka, baranek z masła OB_KK_001: pieprz, sól. Informator 2: Dzielimy święconkę na cztery części, bo na stawiamy dodatkowy talerz, tak jak na Wigilię. Mama dzieli jajkiem, życzenia to raczej na Wigilie sobie składamy. Na śniadanie parzymy kielbaskę, gotujemy jajka. Jak Renia była mniejsza to szukała zajęcia w ogródku, a teraz w domu. dajemy sobie słodczyce.

		Idziemy na mszę rezurekcyjną do św. Józefa
18.	Poniedziałek Wielkanocny	Brak informacji
19.	Zielone Świątki	Brak informacji
20.	Boże Ciało	OB_KK_001: Kiedyś na Boże Ciało gałązki z brzoźki się ułamywało i w kapustę wtykało, żeby robaki nie jadły. Informator 2: Ja już nie znam tego zwyczaju. Teraz są trzy procesje w Obornikach, jeden rok idzie się Fary, drugie świętego Józefa, a trzeci z osiedla Czterdziestolecia na górcie w Obornikach. Na rynku są ołtarze, cztery z czterech stron. Są ubierane przez mieszkańców Obornik.
21.	św. Jana	OB_KK_001: Kiedyś się puszczało Welenka wianki, tak ładnie płynęły. Potem były tańce nad wodą. Teraz są w Obornikach puszczone, harcerstwo to organizuje.
22.	MB Zielnej	OB_KK_001: Bukiety się robi, z owsa, żyta, kwiatów, z ziół: czarciego żebra, podbiału. Czarcie zebro parzy się jak herbatę i wlewa się do wanny i kąpie się. Córce pomogło na łuszczycę. To na wszystko pomaga. Liście podbiału przykładają się na bóle. Informator 2: jak ktoś jest ociotowany, to też czarcie zebro pomaga, Jak dziecko mocno płakało, to znaczyło, że jest ociotowane i wtedy, po kąpieli w czarcim żebrze, przechodzi jak ręką odjął.
23.	MB Siewnej	OB_KK_001: kiedyś chodzili do kościoła, teraz chyba nie chodzą
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Informator 2: teraz na groby kładzie się stroiki, znicze. Kiedyś robiło się wieńce z mchu i sztuczne kwiaty i roślinę-mahoń, mamy to w ogródku, ciemnozielone liście z kolcami.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Informator 2: urodziny i imieniny obchodzimy w swoim gronie. Tylko siostra jeszcze przyjeżdża z mężem i teściową. Torcik musi być i placuszek, biskopt przekładany nasączony

		spirytusem rozcieńczonym herbatą.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	<p>OB_KK_001: Kiedyś się dziecku wieszalo medalik święty do budki wózka.</p> <p>Informator 2: kiedyś jak najprędzej się dziecko chrzcilo, a teraz czekają.</p>
2.	Ślub i wesele	<p>OB_KK_001: ślub miałam w Farze w Obornikach. Jakiś głupek poduszkę przyniósł na polteram, pierze było.</p> <p>Informator 2: Szkło trzaskają na progu. Kiedyś był dzień przed ślubem w piątek, teraz tydzień przed ślubem, żeby można było posprzątać. Przychodzili przeważnie mężczyźni, alkoholem się częstowało. Jak siostra wychodziła za mąż, to tutaj był polteram. Jak ktoś kwiatki przyniósł to się go na kawę do domu prosiło.</p> <p>OB_KK_001: jak brałam ślub w 1956 to mąż przyjechał po mnie z rodzicami siwą warszawą, i pojechalśmy do kościoła po błogosławieństwo rodziców. Na weselu była orkiestra: akordeon, bęben. Wesele było na 60 osób, udane wesele.</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	<p>Informator 2: jak tata w domu umierał, to mu do ręki gromnicę daliśmy, mówią, że to jest takie pierwsze światełko do nieba. Gromnicy nie daje się do trumny, zostaje w domu. dałyśmy mu do trumny zegarek, bo był do niego przywiązany i grzebień oczywiście. Dziadek do trumny karty dostał, bo lubił grać w karty.</p> <p>Jak tata umierał, to wezwaliśmy księdza, później lekarz przyjechał.</p> <p>OB_KK_001: Tylko dwie godziny w domu leżał. A dziadek to jeszcze trzy dni leżał.</p> <p>Informator 2: Różańce się kiedyś odmawiało.</p>
4.	Inne zjawiska	Brak informacji

Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	<p>Informator 2: Nie ma. Kiedyś było koło gospodyń, teraz nie wiem, czy jest.</p> <p>Jest taki pan, co śpiewa w zespole, grają po weselach, w kościele się udziela. Ma swoje organy.</p>	
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	<p>OB_KK_001: Przepis na Makowiec: Bierze się 5 jajek, mleko, drożdże (5 deko) ugniatam z mąką. Do zrobienia masy biorę mak, orzechy, cukier, orzechy, migdały mogą być. Tę masę kładzie się na ciasto i zwija w rulonik. Wierzch smaruje się białkiem i się piekło. Potem się lukrowało. Przepis pochodzi od mojej mamy.</p> <p>Informator 2: teraz masę kupujemy w puszkach, nie robie zwijanego, bo mi nie wychodzi, kładę masę na ciasto.</p>	
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	<p>Informator 2: Nie ma.</p> <p>OB_KK_001: kiedyś robiłam serwety na szydełku. Teraz nie.</p>	
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	<p>Informator 2: 20 lat temu powstała w Kowanówku kapliczka która jest na rogu ulicy przy której mieszkał kiedyś pan, który hodował lisy. Zginął tam jego syn, został przysypany cementem. Miał około 8 lat. Rodzice postawili tę figurkę. Chodzimy tam odprawiać majowe.</p> <p>W Starym Kowanówku jest kapliczka na terenie szpitala. Jest msza o 10.30, chorzy i mieszkańcy tam korzystają.</p>
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	<p>Informator 2: Nic nie wiem na ten temat.</p>
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	<p>Informator 2: Nie ma. W miejscowości jest pan, który uzdrawia, wahadełkiem i ziółkami.</p> <p>W Obornikach mamy papieża na rynku.</p>
4.	Miejsca kultu religijnego	<p>OB_KK_001: Nie ma.</p>

5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	OB_KK_001: My nie chodzimy na pielgrzymki.
6.	Lokalne odpusty	OB_KK_001: Jest odpust 19 marca u świętego Józefa, są stragany.
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1.	Dożynki	OB_KK_001: Nie ma dożynek, ale sołtysowa wianek plecie i jest zostawiany u św. Józefa. U nas nie ma gospodarzy, więc nie ma dożynek, to raczej w Rożnowie.
2.	Dni gminy/wsi	Informator 2: Są dni Obornik, ale nie chodzimy, ja pracuję 12 godzin.
3.	Lokalne festyny	OB_KK_001: Był jeden festyn w lipcu, nie byłam jeszcze na żadnym, mówią, że zabawa jest, konkursy.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	OB_KK_001: Kiedyś było KGW, ale one nic nie robiły, chyba tylko dla siebie.